

A REFORMATION RESEARCH CONSORTIUM
13. *EARLY MODERN ENCOUNTERS.*
RELIGIONS, CULTURES AND SOCIETIES
CÍMŰ KONFERENCIÁJA

Palermo, 2024. május 14–16.

TÓTH ANNA JUDIT

A Reformation Research Consortium (REFORC)¹ tudományos társaságának célja a koraujkori kereszténységre vonatkozó kutatások elősegítése, többek között éves konferenciák rendezésével, amelyek módot nyújtanak az időszakokkal foglalkozó kutatók számára az eszmecserére. Az idei, immáron tizenharmadik konferenciát 2024. május 14. és 16. között Palermóban rendezték. Az Afrika és Európa határán fekvő sziget viharos története során sokszor szolgált a különböző vallások, kultúrák érintkező pontjaként: az arabok a Bizánci Birodalomról szakították le Szicíliát egy arab emirátust hozva létre, néhány évszázaddal később az északról érkező normannok alapították meg saját királyságukat, s II. Frigyes idején nemcsak a szigetet, hanem az egész Német-Római birodalmat Palermóból kormányozták. Szicília történeti adottságaihoz illeszkedett a REFORC idei konferenciájának témaválasztása is, amely a vallások, társadalmak és kultúrák közötti találkozások kérdését állította a középpontba.

A rendezvénynek a La Pira könyvtár adott otthont, amely a Fscire (Fondazione per le scienze religiose Giovanni XXIII) fiókintézménye. A könyvtár csak 2018 végén nyílt meg, azonban hagyományaiban a sok évtizedes múltra visszatekintő Giuseppe Dossetti könyvtárra megy vissza, annak iszlám vonatkozású anyagának átköltöztetésével, illetve digitalizálásával jött létre. Elsődleges profilja az iszlám kutatása.²

A REFORC konferenciáin megszokott módon minden nap több, egész órás konferenciaelőadás is elhangzott, amelyek a legkülönbébb témakörök kapcsán vizsgálták a kultúrák közötti interakciókat, körbejárva a kora újkori Európa valamennyi peremterületét. Fabrizio D' Avenia, (Palermói Egyetem) „Sicilia Sacra” című előadásában a szicíliai misszionáriusok szerepét vizsgálta a görög szigetvilág, elsősorban a Kyklosok katolikusainak lelkigondozásában – a régió missziós területnek számított a korban, amelyre az érintett atyák helyenként a „mi Indiáink”-ként hivatkoztak. Aleksandra Lipińska (Kölni Egyetem) a koraujkori Lemberg felekezeteinek térhasználatát ele-

¹ <https://reforc.com>

² Bővebben az anyagról: <https://www.fscire.it/lang/eng/heritage/biblioteca-la-pira>

mezte. A kelet és nyugat, észak és dél közötti útvonalak metszéspontjában fekvő várost mindig is etnikai, felekezeti, sőt, vallási diverzitás jellemezte, ami különösen érdekessé teszi a városi térhasználatának kérdését. Jan Loop (Koppenhágai Egyetem) Theodor Bibliander 1543-as latin nyelvű Korán kiadásának hatástörténetét mutatta be. A nyomtatvány nem egy újonnan készült, hanem egy középkori fordítást adott közre, azonban így is hosszú ideig megkerülhetetlen volt az iszlám megismerésében. Laura Beck Varela (Universidad Autónoma de Madrid) előadásának tárgya a spanyol-amerikai országok katolikus alkotmányai voltak. Daniel Lindmark (Umeå Egyetem) a svéd lutheránus egyház és a számik kapcsolatát mutatta be. Ez a kapcsolat a vártnál sokkal komplexebb volt: a svéd államegyház a XVII. sz. eleje óta adott ki ábécéskönyveket, katekizmusokat, Bibliákat több számi dialektusban is. A földrajzi közelség ellenére a norvég-dán állam eljárásaihoz képest jelentős különbségek is megfigyelhetők: míg ott a számik gyakran váltak a boszorkányperek áldozatává, ez Svédországban rendkívül ritka volt. Újlaki-Nagy Réka (HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont) előadásában a legszélsőségesebb szentháromságtagadás, az ún. nonadorantizmus kérdését vizsgálta erdélyi protestáns gondolkodók példáján, azt kutatva, hogy vajon mennyiben szükségszerű vagy sem ebből a krisztológiai pozícióból a judaizálás felé való továbblépés, illetve melyek azok a teológiai állítások, amelyek magukkal vonják az ószövetségi tanítás irányába való elmozdulást.

A plenáris előadásokat öt párhuzamos szekcióban tartott előadások követték. A szekciók témái is széles spektrumon mozogtak, különös tekintettel a többfelekezetű vagy -vallású közösségek együttélésére.³

³ A konferencia absztraktfüzete online is elérhető: <https://reforc.com/events/thirteenth-annual-reforc-conference-on-early-modern-christianity/>